

7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-2-55>

УДК 336:368

Білий Д.І.

аспірант кафедри міжнародної економіки,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

Bilyy Denys

Kyiv National Economic University named After Vadym Hetman

ВАРІАТИВНІСТЬ ПЕНСІЙНИХ ПЛАНІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ США

Соціальна економіка, як і фінансовий сектор у кожній країні світу, весь час знаходиться в стані динамічних змін та трансформації. Такі трансформації є природнім виявом пристосування тієї чи іншої системи до зміни умов середовища існування. Не оминають дані процеси й сектор пенсійного забезпечення, який, окрім фінансової функції з забезпечення економіки довгостроковою ліквідністю, виконує соціальну функцію з гарантування гідного рівня життя населення при досягненні пенсійного віку. В даній площині відкритими є питання трансформаційних змін пенсійних систем регіонів світу в історичному розрізі та оцінка таких трансформацій з точки зору ефективності. Метою дослідження цих питань є виявлення оптимальних рис пенсійних моделей, що дозволять максимізувати суспільну корисність від такої вагомості складової в економіці кожної країни як пенсійна система.

Ключові слова: сектор пенсійного забезпечення, пенсійні моделі, соціальна економіка, пенсійна система, довгострокова ліквідність.

Постановка проблеми. Пенсійні системи усіх країн за своєю структурою не є сталими, а отже, постійно знаходяться в стадії трансформації. Дані трансформації спричиняються наступними факторами:

- старіння населення в країнах Європи та США, що зумовлює розростання диспаритету між економічно активним населенням та людьми пенсійного віку, що, одночасно, стимулює населення збільшувати добровільні пенсійні відрахування для матеріального забезпечення свого життя на пенсії;
- зростання народжуваності у найбідніших країнах Азії, що створює передумови до перенасиченості ринку праці та низького рівня заробітної плати, що, в свою чергу, призводить до відсутності можливості у більшій частині населення здійснювати добровільні пенсійні відрахування;
- інтернаціоналізація зовнішньоекономічних зв'язків, що дозволяє іноземним компаніям впливати на національну пенсійну систему конкретної країни, насичуючи її додатковою ліквідністю та залучаючи, через додаткове заохочення у вигляді корпоративних пенсійних планів, більш кваліфіковану робочу силу;

• «тінізація» економіки в країнах, що розвиваються призводить до недоотримання доходів системою державного пенсійного забезпечення, як наслідок, виникає дефіцит бюджету такої системи та зниження ефективності її діяльності;

• розвиток фінансового інжинірингу, який дозволяє створювати нові фінансові інструменти, що заощаджують кошти та час пасивних інвесторів та широко застосовуються у якості об'єктів інвестування при розміщенні пенсійних активів.

Незважаючи на різноспрямований характер впливу вищеописаних факторів на кожну окремо взятую країну світу чи регіон, найбільш кристалізованих форм дані фактори набувають в державах світової тріади, насамперед в США.

Саме США демонструють сьогодні одну з найбільш ефективних моделей функціонування системи пенсійного забезпечення. Йдеться, насамперед, про такі індикатори як:

• закумуляовані обсяги капіталу до системи пенсійного забезпечення США, які станом на кінець 3 кварталу 2019 року склали 30,14 трлн. дол. США, що

є найбільшим показником у світі (64,8% усіх пенсійних активів країн світу) [5; 9, с. 12].

- сформована багаторівнева система добровільного пенсійного забезпечення зі значною кількістю пенсійних планів пристосованих до індивідуальних потреб людей з різним рівнем доходів, сферами діяльності, соціальними статусами;

- утверджений вектор делегування відповідальності за результати розміщення пенсійних відрахувань безпосередньо на суб'єкта пенсійного забезпечення.

На сьогоднішній день, багаторівневність системи пенсійного забезпечення США є прикладом для трансформаційних змін, які спрямовані на підвищення інтеграції пенсійної системи з її соціальними функціями в механізми фондового ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Тема трансформації пенсійної системи США є недостатньо дослідженою вітчизняними науковцями. Одними з небагатьох фахівців, хто дотично досліджував дану тематику стали Ріппа М.Б. [14], Мірошніченко І.С. [12], Мовчун С.В. [13] та ін. Опіраючись на зарубіжні надбання в рогляді даного питання можна опиратись на праці Філіпс М. [8], Каган Ю. [7], Брендон Е. [3] та ін. Однак, недослідженим залишається питання трансформації пенсійної системи США в розрізі її багаторівневої структури.

Формулювання цілей статті. В статті автор ставить перед собою наступні цілі:

- дослідити структуру джерел пенсійних надходжень в США та систематизувати їх;
- вивчити трансформаційні зміни кожного джерел пенсійних надходжень в США;
- надати вичерпну оцінку трансформаційним змінам в пенсійній системі США.

Виклад основного матеріалу. Пенсійна система будь-якої країни має свою структури. Переважно пенсійну систему поділяють на два рівні: державний та приватний. В даній статті автор прагне структурувати пенсійну систему США не за формою, а за джерелами пенсійних надходжень. Для даної цілі якнайкраще підходить піраміда пенсійних надходжень громадян США, що розроблена Інститутом інвестиційних компаній ("Investment Company Institute"), який є провідною асоціацією, яка представляє інтереси інвестиційних фондів США (Рис. 1).

З Рисунку 1 випливає, що базисом пенсійної системи США виступає соціальне забезпечення, що є аналогом «солідарної пенсійної системи». Дана система соціального забезпечення функціонує за рахунок надходжень від податку на заробітну плату, який становить 12,4% станом на 2019 рік (роботодавець та працівник сплачують порівну – по 6,2%). Слід зазначити, що максимальна сума доходу з якого стягується зазначений податок на кінець 2019 року становить 132,9 тис. дол. США [7].

Зазначимо, що ставка податку на соціальне забезпечення не завжди була на поточному рівні, а, отже, слід дослідити динаміку зростання даної ставки на довгостроковому проміжку часу (Рис. 2).

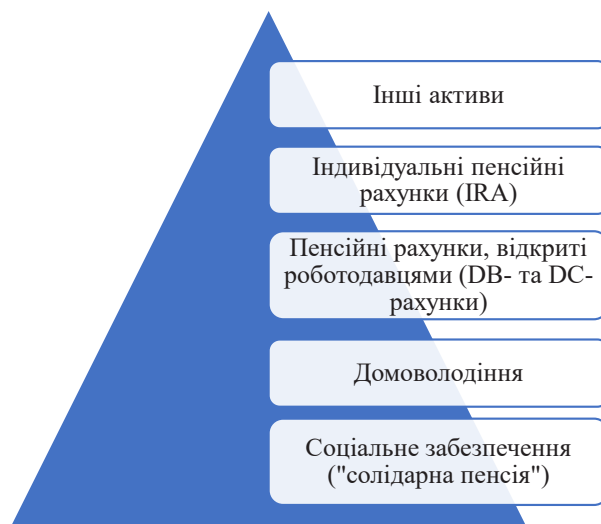

Рис. 1. Піраміда пенсійних надходжень в США

Джерело: складено автором за даними [6, с. 152-188]

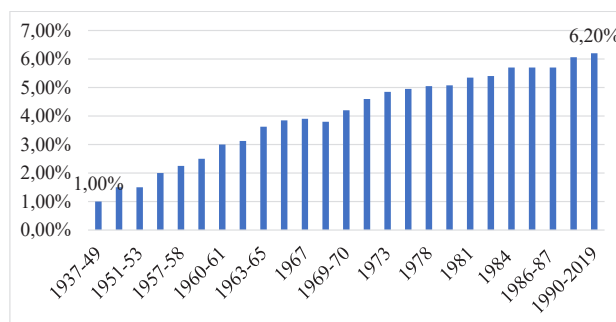

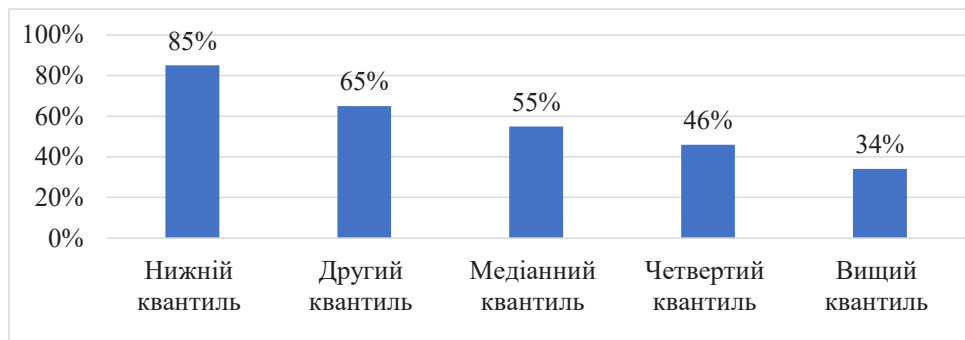
Рис. 2. Динаміка ставки податку на соціальне страхування, що сплачує працівник протягом 1937-2019 років, %

Джерело: складено автором за даними [10]

З Рисунку 2 випливає, що історичний вектор спрямований на підвищення відрахувань на соціальне забезпечення, що красномовно свідчить про зростання ролі пенсійного забезпечення у виконанні соціальних функцій держави.

Надходження від соціального забезпечення утворюють розподіл за шкалою в залежності від доходу, отриманого працівником протягом трудової діяльності (Рис. 3).

З Рисунку 3 випливає, що нижній квантиль забезпечує надходження у розмірі 85% від доходу отриманого працівником протягом трудової діяльності. Вищий квантиль, забезпечує одержання надходжень у розмірі 34% від доходу отриманого працівником протягом трудової діяльності, а медіанний квантиль – 55%. Це означає, що соціальне забезпечення покликане в першу чергу надати підтримку 20% домогосподарств з нижчого квантиля, які не отримували значних доходів протягом трудової діяльності, проте й для заможних домогосподарств базовий рівень пенсійної системи є вагомим джерелом пенсійних надходжень.

Рис. 3. Середні значення відшкодувань з соціального забезпечення для працівників 1960 року народження відповідно до квантиля доходів протягом всього періоду трудової діяльності станом на кінець 2018 року, %

Джерело: складено автором за даними [6, с. 152-188]

Рис. 4. Середня історична вартість 30-річного іпотечного кредиту з фіксованим відсотком в США, %

Джерело: складено автором за даними [4]

Тож, базовий рівень пенсійної піраміди США покликаний в першу чергу забезпечити громадян, які втратили працездатність, мінімальними коштами для забезпечення своїх первинних потреб.

На рівень вище від соціального забезпечення у піраміді пенсійних надходжень знаходиться домоволодіння. Справа в тому, що більшість громадян США, перебуваючи у передпенсійному віці, прагнуть на момент досягнення пенсійного віку мати повністю сплачений (або більшою мірою) іпотечний кредит.

Для того, щоб зрозуміти доцільність розгляду домоволодіння як пенсійного активу, проведемо факторний аналіз динаміки ринку іпотечного кредитування в США, розглянувши наступні індикатори: динаміка вартості іпотечного кредитування, частка виплат за іпотечним кредитуванням по відношенню до доходів домогосподарств в історичному розрізі, динаміка рівня заборгованості за іпотечними кредитами на житлову нерухомість тощо.

Розпочинаючи аналіз тенденцій до популяризації такого пенсійного активу як власне житло, розглянемо історичний трендом до зниження вартості іпотеки (Рис. 4).

З Рисунку 4 впливає той факт, що зниження іпотечної ставки у період 1980-2019 стимулювало домогосподарства брати житло у довгостроковий кредит та виплачувати дану заборгованість до настання пенсійного віку. Найбільш популярним строком іпотечного кредиту в США є 30 років, що майже рівносильно тривалості трудової діяльності середньостатистичного працівника в США.

Ще одним фактором на користь довгострокових іпотечних кредитів, виступає суттєве зменшення вартості їх обслуговування в загальних видатках домогосподарств (Рис. 5).

Як впливає з Рисунку 5, найбільш обтяжливим часом для громадян США протягом 1980-2019 років став період кризи 2007-2008 років, коли виплати за іпотекою в середньому склали до 7,15% від загального доходу домогосподарств США. Наразі частка виплат за іпотечними кредитами по відношенню до доходів домогосподарств близька до 4% та знаходиться на мінімумах 1980 року.

Слід зазначити, що зменшення відсоткових ставок за іпотечними кредитами у період з 1980-2008 рік супрово-

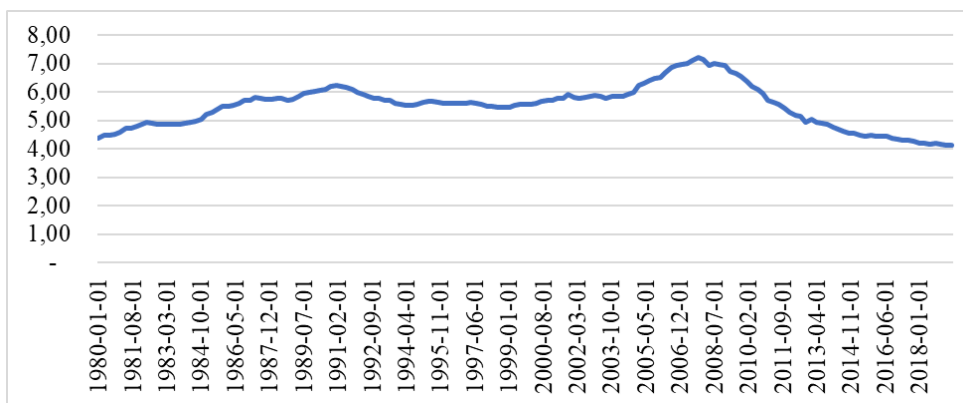

Рис. 5. Виплати домогосподарств за іпотечним кредитом у відсотках від наявного доходу

Джерело: складено автором за даними [1]

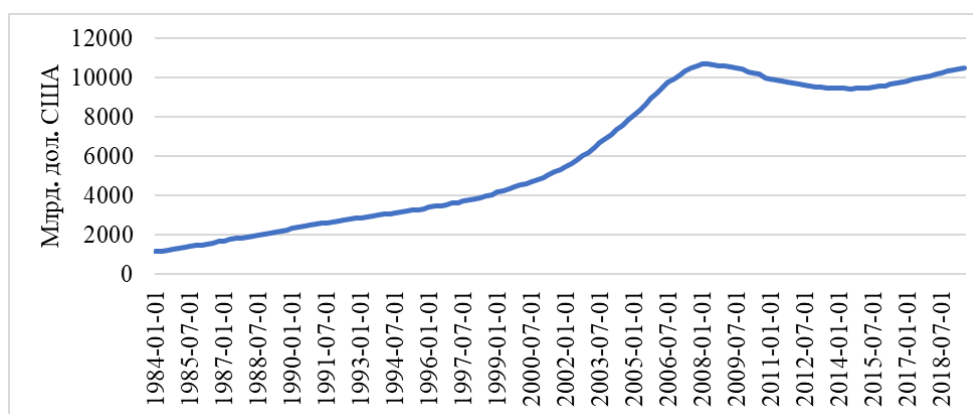

Рис. 6. Рівень зобов'язань за іпотечними кредитами на житлову нерухомість серед домогосподарств та неприбуткових організацій, млрд. дол. США

Джерело: складено автором за даними [1]

джувалось природнім збільшенням рівня зобов'язань за іпотечними кредитами на житлову нерухомість (Рис. 6).

Як показує Рисунок 6, надмірна заборгованість за іпотечними кредитами призвела до кризи 2007-2008 років, коли значна частка позичальників була не в змозі погасити зобов'язання. У 2019 році обсяги зобов'язань за іпотечними кредитами вже перевищують об'єми до кризи 2007-2008 років. Цей факт свідчить про чергову «перегрітість» ринку кредитування в США, яка доповнюється схожими ознаками на ринку корпоративного та державного боргу.

Зрештою, відсутність витрат на виплату зобов'язань за житловою нерухомістю є суттєвою перевагою при досягненні пенсійного віку в США, адже власний будинок у пенсійному віці виступає другим значимим активом хоча б тому, що немає потреби у здійсненні платежів за кредитом або орендних платежів. Як наслідок, вивільняється додатковий фінансовий ресурс для збільшення відрахувань безпосередньо до пенсійних планів.

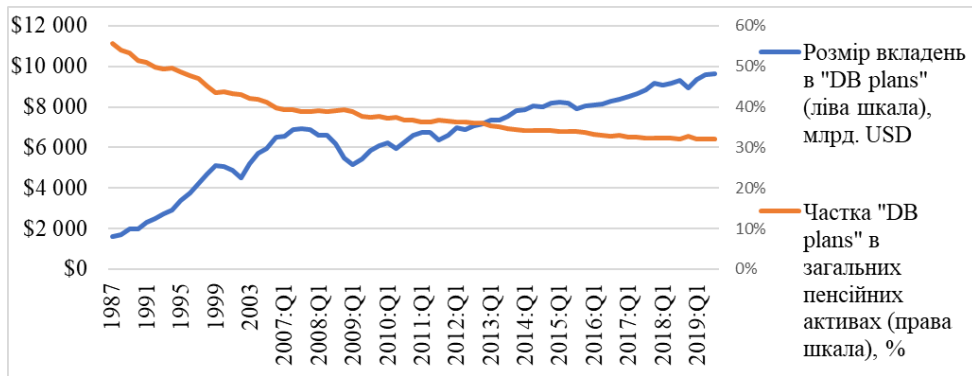
Переходячи до третього рівня піраміди пенсійної системи США, проведемо оцінку пенсійних рахунків, кошти на які вносять роботодавці за своїх працівників.

Такі рахунки мають назву «пенсійні плани зі встановленою виплатою ("DB")» та «пенсійні плани зі встановленим внеском ("DC")».

За визначенням Департаменту Праці США, пенсійний план зі встановленою виплатою передбачає отримання працівником по досягненні пенсійного віку визначеного грошового доходу [11].

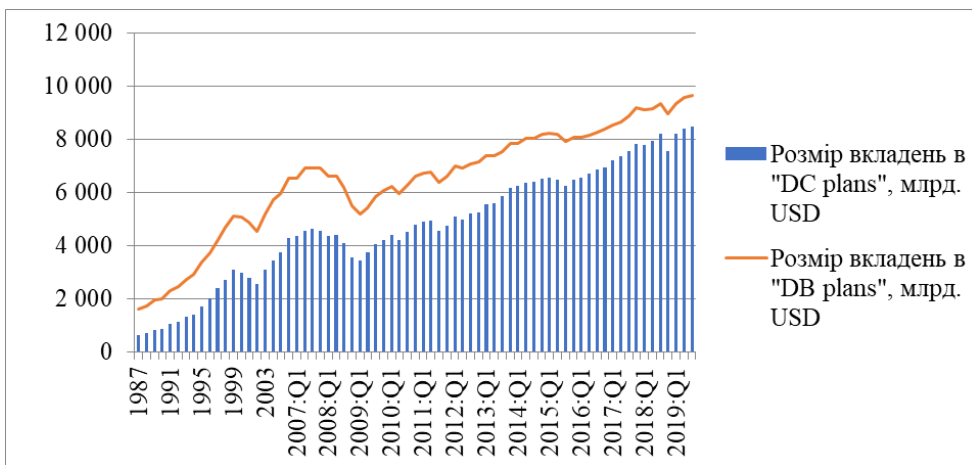
Оцінюючи ефективність пенсійних планів зі встановленою виплатою, слід зазначити, що історія їх функціонування починається з XIX сторіччя, набувши піку своєї популярності в 1940-1950 роках. Наразі популярність таких планів зменшується через ризиковість самої природи такого пенсійного накопичення та високі витрати з обслуговування такого пенсійного плану саме для роботодавця (Рис. 7).

У випадку накопичень зі встановленою виплатою працівник не впливає на розміщення коштів, які відраховуються від загальної заробітної плати працівника (до вирахування податків). Роботодавець сам визначає об'єкти інвестування та верхню межу частки внеску, що вираховується з платні працівника. Розмір виплат по досягненні працівником пенсійного віку залежить

Рис. 7. Історична динаміка активів розміщених за планом “DB” та частка таких активів в загальних пенсійних активах США

Джерело: складено автором за даними [5]

Рис. 8. Об’єми пенсійних активів DC та DB планів протягом 1987-2019 років

Джерело: складено автором за даними [5]

від кількості років, що відпрацьовані в компанії та розміру заробітної платні [2].

До того ж, історично склалося так, що саме DB плани несуть ризик недофінансованості. Тобто вимоги щодо пенсійних виплат можуть бути вищими за загальну вартість активів за DB планом.

І хоча відсоток непокритих виплат історично зменшується (негативними імпульсами виступають лише фондові кризи), даний пенсійний план є досить витратним для роботодавця та ризикованим для працівників.

Тож, підсумовуючи частину аналізу пенсійних планів зі встановленими виплатами, можемо констатувати поступовий спад їх популярності через недоліки гнучкості в плані вибору об’єктів інвестування та зручності для роботодавця. Основну частину вкладників таких планів складають державні службовці та працівники бюджетної сфери.

Паралельно з пенсійними планами зі встановленими виплатами функціонують пенсійні плани зі встановленими внесками. За визначенням Департаменту Праці США, пенсійний план зі встановленим внеском ґрунтується на внесках працівника або роботодавця (або обох),

котрі вносять кошти на особистий рахунок працівника за визначеним планом, іноді за встановленою ставкою, наприклад, 5 відсотків заробітку працівника щорічно. Ці внески, як правило, вкладаються від імені працівника. В кінцевому підсумку працівник отримає залишок на своєму рахунку, який базується на внесках плюс або мінус інвестиційні прибутки чи збитки. Сумма на рахунку буде колитися в залежності від зміни вартості інвестицій. Прикладами планів із визначеними внесками є план 401 (k), план 403 (b), TSP, план 457 та інші плани “DC” (включаючи, план з розподілу прибутку, план “Keoghs”, “stock bonus plan” та “money purchase plan”) [11].

На Рисунок 8 відображена динаміка зростання активів пенсійних планів зі встановленим внеском (“DC”) та пенсійних планів зі встановленою виплатою (“DB”).

З Рисунку 13 випливає факт, що хоча загальний об’єм активів DB планів на історичному проміжку залишається вищим за об’єми активів DC планів, темпи приросту активів до DB планів останніми роками поступаються DC планам. Загалом же, починаючи з 1987 року активи, залучені до DB планів зросли на 500%, а кошти залучені до DC планів – на 1240%. Тож можемо екстра-

полювати дану тенденцію до популяризації DC планів та стверджувати, що при дотриманні середньорічних темпів зростання за досліджуваній історичний період, вже у 2024 році вартість активів DC планів перевищить вартість залучених ресурсів до DB планів.

Підсумовуючи частину аналізу, присвячену пенсійним планам з визначеними внесками, можемо зазначити, що популярність таких планів є вищою в порівнянні з планами з визначеними виплатами. Також, більша частина коштів таких планів інвестується безпосередньо у фондовий ринок США, що створює додаткові можливості використання «довгих грошей» в економіці.

І, зрештою, переходимо до оцінки останнього типу пенсійних планів США, який представляє четвертий щабель піраміди пенсійних надходжень. Даний пенсійний план маж назву індивідуальний пенсійний рахунок (“Individual retirement account (IRA)”) та має на меті задовольнити потреби населення в добровільному пенсійному забезпеченні, якщо громадянин вважає пенсійні відрахування роботодавця недостатніми для забезпечення бажаних пенсійних надходження по досягненню пенсійного віку (Табл. 1).

Як впливає з Таблиці 1, індивідуальні пенсійні рахунки бувають декількох видів. Для проведення історичної оцінки популярності тих чи інших типів “IRA”, розглянемо дані пенсійні рахунки відкриті у взаємних фондах (Рис. 9).

З Рисунку 9 випливає, що історично вкладники віддають перевагу саме традиційному “IRA”, проте частка даного типу пенсійного плану постійно зменшується на користь “Roth IRA”. А от “IRA”, що фінансуються роботодавцями стабільно займають сукупно 5%-8% від усіх активів “IRA” у взаємних фондах.

Отже, підсумовуючи аналітичну частину присвячену індивідуальним пенсійним рахункам, зазначимо, що такі рахунки є корисним доповненням до пенсійних планів, що фінансуються роботодавцем. Більшість з даних рахунків мають жорсткі обмеження щодо коштів, які можуть на них відраховуватись. Проте, різноманіття таких рахунків та інституцій, які забезпечують їх відкриття, дозволяє ефективно розподіляти пенсійні накопичення.

Переходячи до розгляду інших активів, які знаходяться на вершині піраміди пенсійного забезпечення

США, то слід зазначити, що до даного класу відносять фінансові (депозити, акції, облігації, частки у взаємних фондах, що придбаваються поза пенсійними планами) та нефінансові (комерційна нерухомість, рухоме майно, товари довготривалого використання) активи. Дані активи складно оцінити у відношенні до всієї сукупності пенсійних активів, адже складно відрізнити цінні папери, які людина тримає задля накопичення коштів на поточні потреби від довгострокових інвестицій на пенсійні потреби. Проте, не слід відкидати даний рівень піраміди пенсійних надходжень, адже багато людей купують акції поза межами пенсійних планів та тримають їх протягом декількох десятків років, що відповідає стратегії пенсійних накопичень.

Висновки. Основною особливістю пенсійної системи США є різноманіття пенсійних планів, яке спрямоване як на стимулювання здійснення роботодавцями різних рівнів та галузей відрахувань на користь своїх працівників, так і співробітників здійснювати внески самостійно, надаючи при цьому податкові пільги.

Як не дивно, для більшості пенсійних планів в США (особливо для “IRA”) немає обмежень щодо інструментів у які здійснюється розміщення пенсійних заощаджень. Тут всю відповідальність за ризиковість таких інвестицій бере на себе кінцевий бенефіціар пенсійних накопичень, що ще раз доводить високий рівень свободи громадян США у здійсненні пенсійних накопичень. До того ж більшість пенсійних планів передбачають можливість участі особи, на користь якої здійснюються відрахування, брати безпосередню участь у розміщенні пенсійних активів (можливість самостійно обирати об’єкт інвестування).

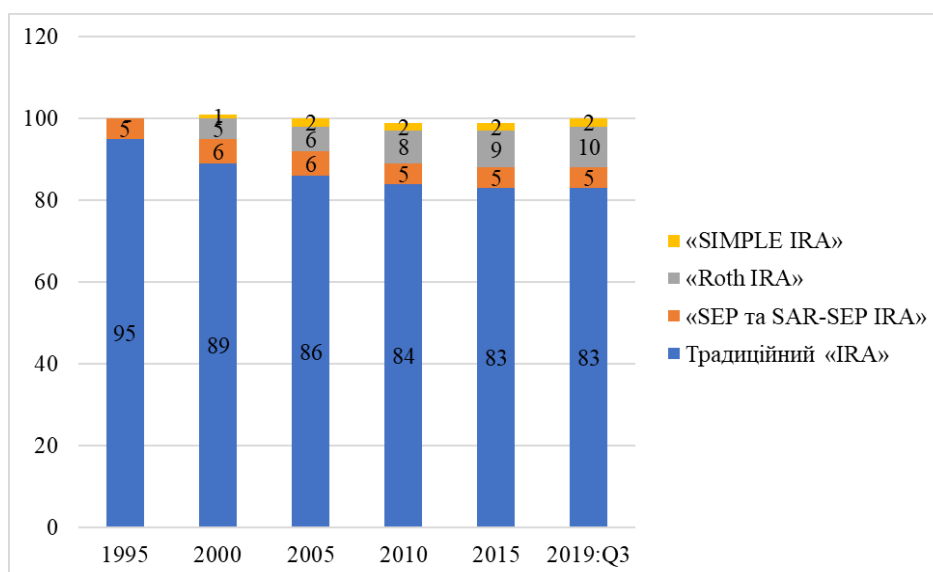
Загалом, досвід США є позитивним та таким, що можна без зайвих труднощів імплементувати в країнах з розвиненим ринком цінних паперів. Однак, для країн, які лише розвивають культуру інвестування в біржові активи дана система потребує адаптивних рішень. Головний посил, який дає пенсійна система США – надання громадянам, що обрали шлях до забезпеченого життя по досягненню пенсійного віку, більших свобод у розпорядженні власними пенсійними накопиченнями в рамках організованих та регульованих відповідними інституціями пенсійних планів.

Таблиця 1

Кількість домогосподарств, що використовують “IRA” в абсолютному та відносному вираженні та обсяги активів таких пенсійних рахунків на кінець 2018 року в США

Тип IRA	Рік заснування	Кількість домогосподарств з відповідним “IRA”	Відсоток домогосподарств з відповідним “IRA”	Активи “IRA”, млрд. дол. США
Традиційний IRA	1974 (Employee Retirement Income Security Act)	33.2 million	26,0%	\$7,496
SEP IRA	1978 (Revenue Act)	7.5 million	5,9%	\$510
SAR-SEP IRA	1986 (Tax Reform Act)			
SIMPLE IRA	1996 (Small Business Job Protection Act)			
Roth IRA	1997 (Taxpayer Relief Act)	22.5 million	17,6%	\$800

Джерело: складено автором за даними [6, с. 152-188]

Рис. 9. Частка пенсійних рахунків «IRA» різних типів відкритих у взаємних фондах у загальній частці активів таких «IRA» протягом 1995-2019 років, %

Джерело: складено автором за даними [5]

Список літератури:

1. Board of Governors of the Federal Reserve System. Mortgage Debt Service Payments as a Percent of Disposable Personal Income. *Federal Reserve Bank of St. Louis*. URL: <https://fred.stlouisfed.org> (дата звернення: 01.03.2020).
2. Defined-Benefit Pension Plan Vs. Defined-Contribution Plan. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/032415/how-does-defined-benefit-pension-plan-differ-defined-contribution-plan.asp> (дата звернення: 15.02.2020).
3. Emily Brandon. What the Social Security COLA for 2020 Means For You. *U.S. News*. URL: <https://money.usnews.com/money/retirement/articles/social-security-changes-coming-next-year> (дата звернення: 15.02.2020).
4. Freddie Mac 30-Year Fixed Rate Mortgage Average in the United States. *Federal Reserve Bank of St. Louis*. URL: <https://fred.stlouisfed.org/graph/?g=NUh> (дата звернення: 17.02.2020).
5. The US Retirement Market, Third Quarter 2019 (December). *Investment Company Institute 2019*. URL: www.ici.org/info/ret_19_q3_data.xls (дата звернення: 15.02.2020).
6. Investment Company Fact Book 2019. *Investment Company Institute*. URL: https://www.icifactbook.org/deployedfiles/FactBook/Site%20Properties/pdf/2019/2019_factbook.pdf (дата звернення: 11.02.2020).
7. Julia Kagan. Social Security Tax. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/terms/s/social-security-tax.asp> (дата звернення: 17.02.2020).
8. Melissa Phipps. What Is a 457(b) Plan? *The Balance*. URL: <https://www.thebalance.com/what-is-a-457-b-plan-2894165> (дата звернення: 15.02.2020).
9. Pension Markets in Focus. *OECD*. URL: <http://www.oecd.org/daf/fin/private-pensions/Pension-Markets-in-Focus-2019.pdf> (дата звернення: 17.02.2020).
10. The Social Security Fact Sheet. *Social Security Administration*. URL: <https://www.ssa.gov/news/press/factsheets/colafacts2019.pdf> (дата звернення: 01.03.2020).
11. Types of retirement plans. *US Department of Labor*. URL: <https://www.dol.gov/general/topic/retirement/typesofplans> (дата звернення: 01.03.2020).
12. Мірошниченко І. С. Сучасні проблеми пенсійного забезпечення: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. Київ, 2013. 107 с.
13. Мовчун С. В. Особливості реформування систем пенсійного забезпечення в окремих економіках світу. Ірпінь, 2013. 222 с.
14. Ріппа М. Б. Становлення та криза систем державного пенсійного забезпечення в постіндустріальному суспільстві. Ірпінь, 2013. 233 с.

References:

1. Board of Governors of the Federal Reserve System. Mortgage Debt Service Payments as a Percent of Disposable Personal Income. *Federal Reserve Bank of St. Louis*. Available at: <https://fred.stlouisfed.org> (accessed: 01.03.2020).
2. Defined-Benefit Pension Plan Vs. Defined-Contribution Plan. *Investopedia*. Available at: <https://www.investopedia.com/ask/answers/032415/how-does-defined-benefit-pension-plan-differ-defined-contribution-plan.asp> (accessed: 15.02.2020).

3. Emily Brandon. What the Social Security COLA for 2020 Means For You. *U.S. News*. Available at: <https://money.usnews.com/money/retirement/articles/social-security-changes-coming-next-year> (accessed: 15.02.2020).
4. Freddie Mac 30-Year Fixed Rate Mortgage Average in the United States. *Federal Reserve Bank of St. Louis*. Available at: <https://fred.stlouisfed.org/graph/?g=NUh> (accessed: 17.02.2020).
5. The US Retirement Market, Third Quarter 2019 (December). *Investment Company Institute 2019*. Available at: www.ici.org/info/ret_19_q3_data.xls (accessed: 15.02.2020).
6. Investment Company Fact Book 2019. *Investment Company Institute*. Available at: https://www.icifactbook.org/deployedfiles/FactBook/Site%20Properties/pdf/2019/2019_factbook.pdf (accessed: 11.02.2020).
7. Julia Kagan. Social Security Tax. *Investopedia*. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/s/social-security-tax.asp> (accessed: 17.02.2020).
8. Melissa Phipps. What Is a 457(b) Plan? *The Balance*. Available at: <https://www.thebalance.com/what-is-a-457-b-plan-2894165> (accessed: 15.02.2020).
9. Pension Markets in Focus. *OECD*. Available at: <http://www.oecd.org/daf/fin/private-pensions/Pension-Markets-in-Focus-2019.pdf> (accessed: 17.02.2020).
10. The Social Security Fact Sheet. *Social Security Administration*. Available at: <https://www.ssa.gov/news/press/factsheets/colafacts2019.pdf> (accessed: 01.03.2020).
11. Types of retirement plans. *US Department of Labor*. Available at: <https://www.dol.gov/general/topic/retirement/typesofplans> (accessed: 01.03.2020).
12. Miroshnychenko I.S. (2013) Suchasni problem pensiinoho zabezpechennia: zarubizhnyi dosvsd ta vitchyzniani realii [Current Problems of Retirement Benefit Scheme: Foreign Experience and Home Realities]. *Accounting and finance*, no. 4, pp. 45-49.
13. Movchun S. V. (2013) Osoblyvosti reformuvania system pensiinoho zabezpechennia v okremykh ekonomikah svitu [Features of reforming pension systems in economies of the world]. *Scientific Bulletin of the National University of State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)*, no. 3, pp. 124-130.
14. Rippa M. B. (2013) Stanovlenia ta kryza system derzhavnogo pensiinoho zabezpechennia v postindustrialnomu suspilstvi [Formation and crisis of state pension systems in post-industrial society]. *Proceedings of the Irpin Financial Law Academy*, no.2, p. 38.

ВАРИАТИВНОСТЬ ПЕНСИОННЫХ ПЛАНОВ В СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ США

Социальная экономика, как и финансовый сектор в каждой стране мира, все время находится в состоянии динамических изменений и трансформаций. Такие трансформации являются естественным проявлением приспособления той или иной системы к изменению условий среды обитания. Не обходят эти процессы и сектор пенсионного обеспечения, который, кроме финансовой функции по обеспечению экономики долгосрочной ликвидностью, выполняет социальную функцию по гарантированию достойного уровня жизни населения при достижении пенсионного возраста. В данной плоскости открытым остается вопрос трансформационных изменений пенсионных систем регионов мира в историческом разрезе и оценка таких трансформаций с точки зрения эффективности. Целью исследования этих вопросов является выявление оптимальных характеристик пенсионных моделей, которые позволяют максимизировать общественную полезность от такой весомой составляющей в экономике каждой страны как пенсионная система.

Ключевые слова: сектор пенсионного обеспечения, пенсионные модели, социальная экономика, пенсионная система, долгосрочная ликвидность.

THE VARIABILITY OF RETIREMENT PLANS IN THE CURRENT US SOCIAL SECURITY SYSTEM

The social economy, as well as financial sector of all countries, performs in constantly changing circumstances and transformations. Such transformations are a natural expression of the adaptation of each system to the changes of the habitat. These processes are also typical for the pension sector, which, in addition to the financial function of providing the economy with long-term liquidity, performs a social function to guarantee a decent standard of living for the citizens when they reach retirement age. In this case, the question of transformational changes in the pension systems of different regions of the world in the historical context and the assessment of such transformations from the point of view of efficiency remains open. Governments of all countries try to use the mechanism of pension system in order to maximize a multiplicative effect of economic growth. Such effect becomes possible by improving the distribution of accumulated pension assets in the most efficient way. The aim of the study of these issues is to identify the optimal characteristics of pension models that will maximize social utility from such a significant component in the economy of each country as the pension system. In this way, we have an open issue related to the reforms of pension systems of developing countries, including Ukraine. Present material is aimed to find out key features of the US pension system, which can be implemented in economies of developing countries. That's clear, that basing on the experience of economies with long term history of the functioning of the pension systems, scientists of developing countries are able to avoid historical mistakes of their western colleagues. That is clear that properly functioning pension system is able to provide elder people with high living standards and make the process of government financial planning more predictable. The US pension system is the most meaningful example of appropriate distribution of the accumulated assets. That is why current material is devoted to the studying of the question of the US pension system efficiency. This pension system will be implemented as a standard while investigating pension sectors of other countries.

Key words: social economy, pension sector, long-term liquidity, multiplicative effect of economic growth, pension assets.